

Νεοελληνική Γλώσσα

Επιλεγμένα θέματα για τους υποψήφιους μαθητές της Γ΄ τάξης Ενιαίου Λυκείου.

Μάριος Πλωρίτης “Νέοι, ναρκωτικά, βία”

Εκείνο που, φοβάμαι, μας απασχολεί σχετικά λιγότερο, είναι το πρόβλημα που βρίσκεται μέσα στο σπίτι μας: το πρόβλημα των παιδιών μας. Όχι πως οι ελληνο-γονείς δε νοιάζονται για τη διαβίωση, την εκπαίδευση, την ψυχαγωγία των βλαστών τους. Άλλα, πολλοί τους, πληρώνοντας γι’ αυτές, πιστεύουν πως έκαναν το χρέος τους απέναντι στα παιδιά, νανουρίζουν τη συνείδησή τους και τελεία και παύλα. Μόνο που τα αληθινά προβλήματα αρχίζουν ακριβώς μετά τα δίδακτρα και τα χαρτζιλίκια.

Μάρτυρας, τα στοιχεία που κοινολογήθηκαν τις προάλλες (17.12.1999) στο συνέδριο που οργάνωσε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, με θέμα “Προσκλήσεις στη σχολική κοινότητα. Έρευνα - παρέμβαση”, και που δείχνουν τρομακτική έξαρση της χρήσης ναρκωτικών από μαθητές και της άσκησης βίας σε έμφυχα και άψυχα.

Μέσα σε πέντε μόλις χρόνια (1993-1998), η χρήση ναρκωτικών (κάνναβης, αμφεταμίνης, LSD, “έκστασης”) από μαθητές γυμνασίων και λυκείων αυξήθηκε από 6% σε 14%. Ενώ το 63% των μαθητών έχει πάρει μέρος σε πράξεις βανδαλισμού μέσα ή έξω από το σχολείο.....το 47% έχει δεχτεί επιθέσεις ή απειλές επίθεσης από έναν ή περισσότερους συνομηλίκους τους..... το 9% έχει χτυπήσει άτομα έξω από το σχολείο...και το 7,1% ανήκει σε κάποια οργανωμένη ομάδα παραβατικής δράσης.....Μ’ άλλα λόγια, ένα μέρος της νεολαίας μας, διόλου ευκαταφρόνητο, απ’ τη μια ναρκώνεται με παραισθησιογόνες ουσίες κι απ’ την άλλη “εκτονώνεται με πράξεις ζημιογόνες για τους άλλους.....

Πάμπολλοι είναι εκείνοι που ρίχνουν το λίθο του αναθέματος στους νεαρούς δράστες-και επαναπαύονται. Θα ήταν λιγότερο μακάριοι, αν πρόσεχαν κάποιους άλλους παράγοντες και παραμέτρους-που βοούν, που έχουν γίνει κοινός τόπος, αλλά παραβλέπονται όσο και ο λεγόμενος “κοινός νους”. Ας προσπαθήσουμε να τους θυμηθούμε:

Οι σημερινοί νέοι κατατράχονται από πολλαπλές αντιφάσεις: φυσικά, η εποχή μας τους προσφέρει πιο άνετη, πιο ελεύθερη, πιο “κοσμοπολίτικη ζωή”, με πολύ περισσότερες δυνατότητες και ευκαιρίες μόρφωσης, επικοινωνίας, ψυχαγωγίας, παρά η μεσοπολεμική και άμεσα μεταπολεμική Ελλάδα, η αφανισμένη από πολέμους, κατοχές, εμφυλίους, η “επαρχιώτικη” Ελλάδα, με τις προλήψεις και προκαταλήψεις της, με τις απαγορεύσεις και τις καταπίεσεις, που μάστιζαν τη νεολαία του καιρού εκείνου. Θα μπορούσαν οι τωρινοί νέοι να πουν “ο κόσμος για μένα είναι ένα στρείδι, που θα τ’ ανοίξω εγώ με το σπαθί μου”.

Μόνο που το “σπαθί” είναι δίκοπο. Αυτή ακριβώς η “ανοιχτή” κοινωνία της “αφθονίας” περικλείει προσκλήσεις που, συχνά, μετατρέπονται σε παγίδες.

Η “αφθονία” γίνεται αντικατοπτρισμός, όπως για τους καμηλοβάτες της Σαχάρας, που όσο προσπαθούν να τον αγγίξουν και να τον γευτούν, τόσο ξεφεύγει απ’ τα χέρια τους.....

Η “ανοιχτή κοινωνία” και οι “περισσότερες ευκαιρίες” μεταφράζονται,κατά κανόνα, σε κλειστές πόρτες και σε εμπαιγμούς.....

Η αποτίναξη των απαγορεύσεων και της καταπίεσης ισοσταθμίζεται με ρήξη των “δεσμών αίματος” (που δεν είναι δα και “δεσμά”) και με ανεμοσκόρπισμα της οικογένειας -όχι εξαιτίας των νεότερων μελών της....

Η απελευθέρωση των ερωτικών σχέσεων τις υποβαθμίζει, πολλές φορές, σε ανούσια σαρκική επαφή, και η ελευθερία κίνησης και ψυχαγωγίας τους κάνει έρμαιο των εμπορών “τεχντών παραδείσων”.....

Οι πολλαπλάσιες προσβάσεις σε πλατύτερη μόρφωση, στομώνονται απ’ την κακομοιριά και την παπαγαλία της ελληνικής εκπαίδευσης, ενώ η “ιλιγγιώδης τελειοποίηση της τεχνολογίας” με τα ΜΜΕ και τα Διαδίκτυα, μετατρέπει τους χρήστες τους σε “βίδες” τους και τους απομονώνει απ’ το γύρω κόσμο.....

Ο “κοσμοπολιτισμός” και η ακαριαία επικοινωνία με τα εκτός των τειχών μας, παίρνει μορφή πιθηκισμού ξένων μοντέλων και ηθών (που σπάνια είναι τα καλύτερα)και φτάνει σε μια άλλη ξενική κατοχή, χειρότερη απ’ την στρατιωτική, επειδή είναι εκούσια.....

Όλα αυτά-που κανένας δεν τ’ αγνοεί-ενσταλάζουν σε πολλούς νέους ένα οδυνηρό αίσθημα απογοήτευσης απ’ όλους κι απ’ όλα και προπάντων, απ’ τους εαυτούς τους.

Νιώθουν ανήμποροι μπρος στις Σειρήνες του πολύφερνου κόσμου.... Ξένοι μέσα στο άδειο σπιτικό τους... ματαιόπονοι στα γρανάζια μιας στείρας παιδείας...αποτυχημένοι και ικανοί μόνο για να πλουτίζουν τις στατιστικές της ανεργίας...ανδρείκελα θαυματουργών μηχανών, που βαθαίνουν τη μοναξιά τους.....

Κι αν (ή όταν) αναζητήσουν αποκούμπι, βοήθεια, “πρότυπα”, στον κόσμο των “μεγάλων”, τι εισπράτουν; Κοινωνικό κανιβαλισμό, όπου το μέγα και μοναδικό ζητούμενο αποτελεί η οικονομική “επιτυχία” με κάθε μέσο και με κάθε θυσία (των άλλων)...τερατώδη μητροκτονία της Φύσης, λεηλασία κάθε πηγής ζωής μέχρις αφανισμού κάθε ζωής... πολέμους, γενοκτονίες, ολοκαυτώματα, σφαγές με το παλαιότατο προσωπίστου πατριωτισμού και του εθνικισμού, και με το νεότατο τοιούτο του ανθρωπισμού.... φανατική μισαλλοδοξία για ιδέες, πρόσωπα, φυλές, που ιδανικό “τέλος” και σκοπός της είναι ο ολοκληρωτικός αφανισμός των “άλλων”....

Αντίδοτο για τα αδιέξοδα, τις απογοητεύσεις, την πνιγμονή: τα ναρκωτικά, με την τραγική ψευδαίσθηση πως θα τους χαρίσουν διέξοδο, ανάσες, “γοητείες”.

Συζητώντας, χρόνια τώρα, με νέους του Κέντρου Εξαρτημένων Ατόμων, άκουσα πως παίρνοντας τη “δόση” τους, “ένιωθαν να σηκώνονται πάνω απ’ τη γη”, να γίνονται “δυνατοί και μοναδικοί”. Και, αυτή την πλασματική “δύναμη”, τη δοκιμάζουν σε βία και βανδαλισμούς - εκπαιδευμένοι ήδη απ’ τη γύρω τους βιοτική βία, που την υπερπροβάλλουν οι μικρομεγάλες οθόνες, μάζι με αμέτρητες ταινίες, όπου οι πάντες “βιάζουν” τους πάντες, όπου πυρπολούνται και αφανίζονται τα πάντα, εκτός α-

πό τον Ένα, τον “σταρ”που, επιπλέον, κερδίζει και “το κορίτσι”. Τέτοιοι “σούπερμεν” νομίζουν πως γίνονται και αυτοί. Και, επιπλέον, δικαιωμένοι εκδικητές για όσα τους “ξεγέλασαν” και όσα δεν απόχτησαν....

Αυτό το πλέγμα απογοητεύσεων, ψευδαισθήσεων, εκδίκησης, κενού, γεμίζει τις έρευνες και τις στατιστικές.

Δεν χρειάζεται να πω ότι τα τραγικά τούτα παιδιά αποτελούν ένα ποσοστό μόνο της νεολαίας μας. Τα περισσότερα άλλα μένουν αλώβητα και πασχίζουν, μ’ όλες τις αντιξοότητες, να χτίσουν μια υγιή ζωή, να μεταλάβουν όσο γόνιμα μπορεί αυτή να τους προσφέρει. Αλλά αυτοί δεν γίνονται “σταρ” στις μικρές οθόνες και στα “παράθυρα”. Απλώς προσπαθούν να είναι “έτοιμοι και ώριμοι”. Και, αυτό είναι το καλύτερο “Millennium”.....

> **1ο ΘΕΜΑ:** Ποια είναι η συλλογιστική πορεία της 1ης παραγράφου;

> **2ο ΘΕΜΑ:** Ποιον τρόπο πειθούς επιλέγει ο συγγραφέας στην 3η παράγραφο του κειμένου και γιατί;

> **3ο ΘΕΜΑ:** Να σχολιάσετε το ύφος και τις γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 1^ο ΘΕΜΑ

Η συλλογιστική πορεία της πρώτης παραγράφου είναι παραγωγική. Ο συγγραφέας ξεκινάει γενικά, μιλώντας για το πρόβλημα των παιδιών που εντοπίζεται μέσα στο σπίτι, για να καταλήξει ειδικά, ότι το πρόβλημα προέρχεται απ’ τους γονείς που καλύπτουν μόνο τις υλικές ανάγκες των παιδιών τους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 2^ο ΘΕΜΑ

Στην τρίτη παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας κάνει επίκληση στη λογική, παραθέτοντας στατιστικά στοιχεία ως τεκμήρια. Επιλέγει τον τρόπο αυτό γιατί θίγει ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, αυτό της βίας και των ναρκωτικών στους νέους, και οι αριθμοί είναι ιδιαίτερα πειστικοί. Έτσι, τα τεκμήρια πείθουν για το μέγεθος του προβλήματος και λειτουργούν αφυπνιστικά προς τον αναγνώστη.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ 3^ο ΘΕΜΑ

Το ύφος του συγγραφέα είναι στο μεγαλύτερο μέρος ειρωνικό και επικριτικό, επειδή στρέφεται εναντίον όσων παραγόντων ωθούν τους νέους στα ναρκωτικά και στη βία. Έτσι, μέσω της ειρωνείας στηλιτεύει τα κακώς κείμενα της κοινωνίας που δημιουργούν προβλήματα στους νέους. Η γλώσσα είναι περισσότερο ποιητική, παρά αναφορική, εφόσον ο συγγραφέας χρησιμοποιεί πολλές παρομοιώσεις, όπως “ ... για τους καμηλοβάτες της Σαχάρας” και μεταφορές, όπως “δίκοπο σπαθί” ,”μετατρέπει τους χρήστες σε βίδες”.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Γ.ΧΑΣΙΑΚΗΣ
στον ΠΕΙΡΑΙΑ